

Tekst bij foto's Inleiding op bezoek Noord-Veluws Museum Nunspeet

Afb. 1 Landschap

Honderd jaar geleden zag Nunspeet er heel anders uit dan nu. Er was bos, er was veel zand, maar vooral ook heel veel heide, waarop schaapherders liepen met hun schaapskuddes. Er waren heel veel schaapskooien.

Afb. 2 Nunspeet, 100 jaar geleden

Nunspeet was toen nog een klein dorpje. Wat herken je op deze foto?

Afb. 3 Wonen, 100 jaar geleden

Het leven was heel anders dan nu, zonder elektriciteit en zonder water dat uit de kraan kwam, zoals bij ons. Hoe kwamen de mensen aan drinkwater?

Afb. 4 Wonen, 100 jaar geleden

Hier kijk je even binnen in een huisje van toen. Wat valt je op? Wat voor verschillen zie je met jouw eigen woonkamer van nu?

Afb. 5 Klederdracht

Deze vrouwen van verschillende leeftijd dragen de klederdracht (streekdracht) uit Nunspeet. Het is de traditionele kleding uit vroegere tijd. Wat valt je op aan de kleding? En zie je de mutsen en oorijzers? Let ook op de halsdoeken. Vrouwen gingen ook in klederdracht naar de markt. Wat valt je op aan de markt, vergeleken met de markt van nu?

Afb. 6 Armoede

Op De Zoom, aan de rand van Nunspeet, bij de Zoomweg en niet ver van het station, stonden vroeger de kleine Zoomhuisjes, waar arme mensen in woonden. Ze worden ook wel Locomotiefhuisjes genoemd. Waarom denk je? De mensen die er woonden hadden geen vast werk bij een boer. Ze hadden alleen af en toe werk en hadden daardoor weinig geld om van te leven.

Afb. 7 Boerenleven

Veel mensen in Nunspeet leefden 100 jaar geleden als boer. Ze hielden vee (vooral veel schapen) en verbouwden graan en andere eetbare planten. Hier wordt de rogge geoogst met een zeis.

Kinderarbeid

Er was veel werk te doen op de boerderij en ook de kinderen moesten meehelpen. Dat was toen heel gewoon. Hier worden de aardappels gerooid. Ze zijn onder de grond aan de aardappelplant gegroeid en zijn nu groot genoeg om uit de grond te halen. Maar er zijn er zoveel, het is heel veel werk!

Afb. 8 Kinderarbeid

Ook moest er hout gesprokkeld (gezocht) worden om de kachel en het fornuis te laten branden.

Afb. 9 Eekschillen

Elk jaar in mei trokken heel arme gezinnen tijdelijk weg uit Nunspeet. Ze gingen twee maanden eekschillen in Friesland of Overijssel om een centje bij te verdienen. Eekschillen betekent eikschillen. De schors van eikentakken moest los worden geklopt en eraf worden gehaald. Het was zwaar werk, en ook de kinderen hielpen weer mee. Eikenschors en water was nodig om van dierenhuid goed leer te maken. Ook in Nunspeet waren wel eekschillers aan het werk.

Afb. 10 Kunstschilders

Vakantiegangers vonden Nunspeet een mooi dorp, maar kunstschilders ook. Ze kwamen met de trein. Schilders uit de grote steden vonden het toen geweldig om het leven in het dorp te schilderen, en ook de natuur. Hier zie je een paar kunstschilders buiten bij hotel De Valk, waar ze vaak logeerden. Dit zijn allemaal mannen, maar er waren ook vrouwelijke kunstschilders in Nunspeet.

Afb. 11 Kunstschilders

Ook binnen schilderden sommige kunstschilders graag, vooral in die armoedige, kleine huisjes... Het was zo anders dan ze gewend waren in de grote stad. Dit schilderij is gemaakt door Arthur Briët.

Afb. 12 Kunstschilders

En de kunstschilders legden ook de Zoomhuisjes heel vaak op het schildersdoek vast, zoals hier door Jan van Vuuren.

Afb. 13 Kunstschilders

Zo zag het er ongeveer uit: een kunstschilder aan het werk... Grappig: deze schilder werd ook zelf weer geschilderd!